

106

Vol. 23
Winter 2024
P.P: 131-156

Research Paper

Received:
2024-09-22
Revised:
2024-03-04
Accepted:
2025-05-31
Published:
2025-05-31

ISSN: 2538-1857
E-ISSN: 2645-5250

Investigating the effectiveness of desert combat camps on the resilience of students upon entering a military university

Seyyed Jafar Moohamad Hosseini¹ | Abaasali Salmani² | Ali Mohamadi³

Abstract

Combat camps are designed and implemented as a complement to theoretical courses in military training centers, among which the implementation of desert combat camp has a significant contribution to education. It should be kept in mind that the holding of these camps should be held with the absence of injuries or even with the least possible injuries in all areas. The main question of this research is to what extent desert combat camps are effective on the resilience of students upon entering a military university (case study: Imam Hossein (AS) Officer and Guard Training University)? This research is in the category of applied research that tries to answer this question by using descriptive analytical method. Descriptive statistics and inferential statistics were used to analyze the data. According to the findings of the research, desert combat camps are effective in the three areas of physical fitness, morale, and tolerance threshold, which lead to the promotion and strengthening of resilience, and will increase the resilience of newly arrived military university students. Also, there is a positive significant relationship between resilience and physical, mental, and tolerance threshold with a confidence level of 95%.

Keywords: Urdu; Desert Combat Camp; Resilience; Military Resilience; Student.

1. Master of Defense Management, Tehran, Iran, Tehran, Iran
 2. Corresponding author: Assistant Professor, Faculty and Research Institute of Command and Management of the Islamic Revolutionary Guard Corps (DAFOS), Tehran, Iran
 3. Master of Defense Management, Tehran, Iran
- DOR: 20.1001.1.20086121.1404.24.107.6.6

Publisher: Imam Hussein University

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

© Authors

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۷/۰۱

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۲/۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۱۰

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۳/۱۰

شابا چاپی: ۲۵۳۸-۱۸۵۷
الکترونیکی: ۳۶۴۵-۵۲۵۰

بررسی ابعاد مؤثر بر تاب آوری دانشجویان نظامی در اردوهای رزمی کویر

سید جعفر محمد حسینی^۱ | عباسعلی سلمانی^۲ | علی محمدی^۳

چکیده

اردوهای رزمی به عنوان مکمل دروس نظری در مراکز آموزش نظامی، طراحی و اجرا می‌شوند که در این میان اجرای اردوی رزمی کویر سهم بسزایی در آموزش دارا است. باید در نظر داشت که برگزاری این اردوها باید با عدم وجود آسیب‌ها و یا حتی المقدور با کمترین آسیب‌های ممکن در همه حوزه‌ها برگزار گردد. هدف این پژوهش احصاء ابعاد مؤثر بر تاب آوری دانشجویان در اردوهای رزمی کویر است؛ بنابراین سؤال اصلی این پژوهش این است که ابعاد مؤثر بر تاب آوری دانشجویان نظامی در اردوهای رزمی کویر کدام‌اند؟ این پژوهش در زمره پژوهش‌های کاربردی قرار دارد که با استفاده از روش توصیفی تحلیلی، انجام شده که در آن اطلاعات به شیوه اسنادی و پیمایشی (زمینه یاب) گردآوری شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی کمک گرفته شده است. بنا به یافته‌های پژوهش، اردوهای رزمی کویر در سه حوزه آمادگی جسمانی، روحیه و آستانه تحمل که منجر به ارتقا و تقویت تاب آوری می‌شود، اثرگذار است و تاب آوری دانشجویان جدیدالورود دانشگاه نظامی را به صورت فزاینده‌ای بالا خواهد برد. همچنین بین تاب آوری با آمادگی جسمانی، روحیه، آستانه تحمل رابطه معنادار مثبت با سطح اطمینان ۹۵ درصد دارد.

کلیدواژه‌ها: اردو؛ اردوی رزمی، تاب آوری، دانشجو

۱. کارشناسی ارشد مدیریت امور دفاعی، تهران، ایران.

۲. نویسنده مسئول: استادیار دانشکده و پژوهشکده فرماندهی و مدیریت ولایت سپاه (دافوس)، تهران، ایران.

Abbasian_m@iamu.ac.ir

۳. کارشناسی ارشد مدیریت امور دفاعی، تهران، ایران.

DOR: 20.1001.1.20086121.1404.24.107.6.6

© نویسندگان

ناشر: دانشگاه جامع امام حسین (ع)

این مقاله تحت لایسانس آفرینندگی مردمی (Creative Commons License- CC BY) در دسترس شما قرار گرفته است.

مقدمه

سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نهادی است برآمده از انقلاب شکوهمند اسلامی که در ادامه پیروزی مبارزات مردم قهرمان ایران به رهبری امام خمینی (ره) و به یاری امدادهای غیبی الهی به پاسداری و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و به منظور استقرار احکام نورانی اسلام قد برافراشت. ضرورت وجود نهادی مکتبی و نظامی و ارزشی در راستای اهداف و دفاع همه جانبه از انقلاب اسلامی از همان ابتدا تاکنون چه در جنگ تحمیلی، چه در جنگ با استکبار جهانی به سرکردگی آمریکا و چه در مبارزه با ضدانقلاب داخلی، امری بدیهی و بر کسی پوشیده نیست و این در یک جمله کوتاه امام که فرمودند «اگر سپاه نبود کشور هم نبود»^۱ تداعی می کند.

با توجه به اینکه آموزش نیروی انسانی در زمینه های مختلف از اقدامات اولیه هر سازمان است، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نیز برای تکمیل کادر رسمی خود به تربیت نیروی انسانی و آموزش دیده متعهد و متخصص در زمینه های مختلف مأموریتی خود و با توجه به پیشرفت های روزافزون در فناوری و تغییرات سریع در چگونگی و نوع نبردها (جنگ آینده) می پردازد و جهت بالا بردن آمادگی فردی و یگانی و مقابله با توطئه های استکبار جهانی و ارتقاء و تربیت پاسداران جدیدالورود باید آموزش های خود را بروز گردانند که این مهم را دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع) انجام می دهد و این آموزش ها شامل (آموزش های تئوری و عملی) می باشد که بخشی از آموزش های عملی در قالب اجرای اردوهای رزمی انجام می گردد.

فرمانده معظم کل قوا در این خصوص می فرمایند: «یگان ها را باید عملیاتی نگهدارید. اگر بخواهید این حالت عملیاتی و سبک و کارآمد همیشه باقی بماند، بایستی از تمرین و مانور لازم عملیاتی، هیچ لحظه ای فروگذار نکنید.» (بیانات در دانشگاه افسری امام حسین (علیه السلام)، ۱۳۸۶/۰۳/۰۳)

اردوهای رزمی را می توان به عنوان خمیرمایه آموزش های نظامی به حساب آورد به عبارتی ماحصل و نتیجه ای که در پایان هر دوره آموزشی در بعد نظامی یک افسر باید بگیرد در اردوهای رزمی آموزشی به دست می آید. به عبارتی اردو پلی است بین آموزش در حوزه نظر و آموزش در حوزه عمل، در یک توضیح دیگر اردو تکمیل کننده آموزش های یک مجموعه است.

بالین حال در جهت رسیدن به اهداف آموزشی از اجرای اردو می‌بایست تمامی اشکالات و نواقص آموزشی را احصاء نمائیم و تمامی تلاش خود را برای رفع این نواقص و اشکالات به کار بندیم تا در نهایت به حول و قوه الهی، در مورد اردوهای رزمی کویر به عوامل تأثیرگذار بر تاب‌آوری نظامی دست‌یابیم. تلاش برای رسیدن به پیروزی در جنگ از یک‌طرف و تحمیل شکست به دیگری تا حدود بسیار زیادی مرهون بالا بودن تاب‌آوری نظامی و توجه به این مهم می‌باشد. به عبارت دیگر، درحالی که یک فرمانده نظامی تاب‌آوری نیروهای تحت امر خود را برای رسیدن به هدف تقویت می‌کند، فرماندهی جنگ ایجاب می‌کند برای تسهیل در رسیدن به هدف، روحیه نیروهای دشمن نیز تضعیف گردد. همچنین، تاب‌آوری باعث تقویت توانایی انجام کار در شرایط و اوضاع دشوار با یک ظرفیت محدود می‌گردد. به‌طور کلی، داشتن اطمینان، عزم راسخ، ثبات اراده و فدا کردن خواسته‌های شخصی در برابر وظایفی که از افراد خواسته می‌شود، ایمان به فرماندهان، اعتقاد به پیروزی، احساس سهیم بودن در ثمره کار گروهی و وفاداری نسبت به دیگر اعضای گروه، نشانگر تاب‌آوری بالا می‌باشد انجام کارهای عملی و آموزش‌های عمیق، به کارگیری تجهیزات، نحوه استفاده از زمین، اجرای مأموریت در شرایط مختلف رزمی و جوی و ... در این راستا اجرا می‌شود.

این پژوهش می‌کوشد تا میزان اثربخشی اردوهای رزمی کویر بر تاب‌آوری نظامی دانشجویان بدو ورود یک دانشگاه نظامی مطالعه موردی: دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع) را مورد بررسی و مذاقه قرار دهد؛ بنابراین پرسش اصلی پژوهش این است که ابعاد مؤثر بر تاب‌آوری دانشجویان نظامی در اردوهای رزمی کویر (مطالعه موردی: دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع) کدام اند؟

ادبیات و مبانی نظری پژوهش

مفهوم اردو

تعریف لغوی اردو: اردو واژه‌ای عربی است که ریشه در زبان ترکی دارد و به معنای مجموع سپاهیان و تمام لوازم آنان در سفر است (رسایی، ۱۳۸۹: ۱۷).

تعریف اصطلاحی اردو: اردو فعالیتی سازمان یافته است که به صورت گروهی با برنامه های معین (تفریحی، سرگرمی، رقابتی، ورزشی، هنری، فرهنگی و...) و هدف های مشخص، تحت نظارت و هدایت مربی در زمانی کوتاه و در محیطی خارج از محدوده فعالیت های روزمره (مانند اردوگاه های تربیتی، گردشگاه ها و یا طبیعتی مناسب) به منظور رشد و شکوفایی استعدادها، ارتقای توانمندی ها و ایجاد شور و نشاط برگزار می گردد (رسایی، ۱۳۸۹: ۱۷).

کویر: عبارت است از منطقه ای خشک و بی آب و گیاه با رستنی های کم، سطح صاف با تپه ماهورهایی از شن و خاک که با وزش باد جابجا می شوند. متوسط میزان بارش سالیانه کمتر از ۵۰ میلی متر می باشد سطح خاک از صفحات رس و شنی اشباح شده از نمک پوشانده شده است. (همان)

اثر بخشی

مفهوم و تعریف اثربخشی^۱: اثربخشی را می توان دسترسی به اهداف سازمان دانست. باید به اهداف و بقای سازمان توجه داشت (چستر بارناد ۱۹۳۸)^۲.

تاب آوری: واژه تاب آوری را می توان به صورت توانایی بیرون آمدن از شرایط سخت یا تعدیل آن تعریف نمود. در واقع تاب آوری ظرفیت افراد برای سالم ماندن و مقاومت و تحمل در شرایط سخت و پرخطر است که فرد نه تنها بر آن شرایط دشوار فائق می شود بلکه طی آن و با وجود آن قوی تر نیز می گردد. پس تاب آوری به معنای توان موفق بودن، زندگی کردن و خود را رشد دادن در شرایط دشوار (با وجود عوامل خطر) است. این فرایند خود به خود ایجاد نمی شوند مگر اینکه فرد در موقعیت دشوار و ناخوشایندی قرار گیرد تا برای رهایی از آن یا صدمه پذیری کمتر، حداکثر تلاش را برای کشف و بهره گیری از عوامل محافظت کننده (فردی و محیطی) در درون و بیرون خود که همواره به صورت بالقوه وجود دارد بکار گیرد (کردمیرزا نیکو هزاده، ۱۳۸۸: ۱۵)

گیلسپی^۳ (۲۰۰۷) می نویسد واژه تاب آوری همان گونه که توسط بسیاری از صاحب نظران و متخصصان تعریف شده شامل مفهوم انعطاف پذیری، بهبود و بازگشت به حالت اولیه پس از

^۱ Effectiveness

^۲ Chester Barnado

^۳ Gillespie

رویارویی با شرایط ناگوار است. شرایط ناگوار فقط محدود به بلایای ساخته دست بشر (مانند جنگ و فقر)، یا بلایای طبیعی مانند خشکسالی و سیل نمی‌شود، بلکه شرایط ناگوار در زندگی روزمره نیز به هنگام بروز حوادثی مانند طلاق، بیماری، مرگ، سوءمصرف مواد، یا تغییر در موقعیت شغلی و آموزشی اتفاق می‌افتد (علیزاده، ۱۳۹۲: ۳).

پیدایش مفهوم تاب‌آوری: تاریخچه مطالعات تاب‌آوری را می‌توان به تاریخچه مطالعات مربوط به استرس و پیامدهای ناشی از آن مربوط دانست. به‌طورقطع هیچ‌کس در اثرات ناگوار بدنی و روان‌شناختی استرس شکی ندارد و این موضوع، هم مدنظر پزشکان و هم روانشناسان بوده است. از سوی دیگر، هوارد^۱ (۲۰۰۹) بیان می‌دارد آشکار شده است که همه افرادی که حوادث استرس‌زا را تجربه می‌کنند، لزوماً دچار آسیب نمی‌شوند. مفهوم تاب‌آوری برگرفته از دو گروه فعالیت پژوهشی است. اول، ابعاد فیزیولوژیکی استرس و دوم ابعاد روان‌شناختی مقابله با استرس، یعنی تاب‌آوری از طریق شناسایی پاسخ‌های فیزیولوژیکی و روان‌شناختی که تعادل حیاتی و انطباق با محیط‌های استرس‌زا را افزایش می‌دهد، مشخص می‌شود.

ابعاد تاب‌آوری: بنا به نظر هارت^۲ و همکاران (۲۰۰۷)، توصیف تاب‌آوری سه بعد را شامل می‌شود:

تاب‌آوری عمومی^۳، تاب‌آوری حقیقی^۴، تاب‌آوری تلقیحی^۵

1 - Howord

2 - Hart

3 - popular resiliency

4 - real resiliency

5 - inoculated resiliency

الف- تاب آوری عمومی: در زبان عامه همان غلبه بر موقعیت‌های دشواری که هرکسی با آن موقعیت‌ها مواجه می‌شود. با این تعریف، تاب آوری همان چیزی است که تقریباً همه از آن برخورداریم و به نظر می‌رسد که برای نژاد بشر برنامه‌ریزی شده است. آن دسته افرادی که دوران کودکی خوبی پشت سر گذاشته‌اند با بسیاری از چالش‌ها و مشکلاتی که پیش آمده درگیر می‌شوند، حتی اگر برخی از این مشکلات بدون هیچ اغراق بزرگ و شگفت‌آور به نظر می‌آیند. البته همیشه استثناء وجود دارد و کسانی هستند که به راهنمایی، مدیریت و حمایت نیاز دارند؛ اما بیشتر افراد دارای یک ذهنیت تاب آوری مساعد می‌باشند، همه ما عاشق می‌شویم، زندگی می‌کنیم، کار می‌کنیم، عمیق درد و اندوه را می‌آزماییم و سپس بر آن چیره می‌شویم (کرد میرزا نیکو زاده، ۱۳۹۲: ۲۸).

ب- تاب آوری حقیقی: تاب آوری حقیقی یک مفهوم مقایسه‌ای است و روان‌شناسان را در درک این که چه چیزی در پس تفاوت‌های افراد و حرکت در مسیر زندگی شخصی‌شان قرار دارد، یاری می‌کند و این همان چیزی است که ما را برای ایجاد آینده‌ای بهتر برای کودکانی که می‌شناسیم، شگفت‌زده، مصمم و امیدوار می‌سازد. تاب آوری حقیقی درجایی آشکار می‌شود که با افراد با دارائی و منابع بسیار کم و یا کودکانی با آسیب‌پذیری بالا، آینده‌ای بهتر از آنچه ما با توجه به شرایطشان و در مقایسه با سایر افراد پیش‌بینی می‌کردیم نشان دهند. (صفری، ۱۳۹۲).

ج- تاب آوری تلقیحی: تاب آوری تلقیحی ما را به‌عنوان متخصص گنج و دستپاچه می‌کند و انتظارات ما را آشفته‌تر و مغشوش‌تر می‌سازد. این مقوله حتی آسیب‌پذیری‌ها و مکانیم‌های حفاظتی را منبع و منشأ تاب آوری می‌داند و به‌عنوان یک مفهوم، ظرفیت تغییر مصیبت و بدبختی را به موقعیت‌ها و یا حداقل توان پیشگیری از اثرات بدتر مصیبت و بلا را فراهم می‌کند. (کرد میرزا نیکو زاده، ۱۳۹۲: ۲۸)

شاخص‌های تاب‌آوری: پالک^۱ (۱۹۹۷)، به نقل از ون بروا، (۲۰۰۱)، چهار شاخص تاب‌آوری از ادبیات تاب‌آوری فردی را ترکیب کرده است:

شاخص آمادگی^۲ (منشی): این الگو به ویژگی‌های جسمانی و روان‌شناختی معطوف به الگو که تاب‌آوری را بالا می‌برد، مربوط است. این ویژگی‌ها دربرگیرنده جنبه‌هایی از یک شخص است که آمادگی تاب‌آورانه را در برابر استرس‌های زندگی بالا می‌برند و می‌توانند شامل حس خودمختاری یا اعتماد به نفس، حس خود ارزشی بنیادی، سلامت جسمانی خوب و ظاهر جسمانی خوب باشد.

شاخص ارتباطی^۳: یک نقش فردی در جامعه را، به روابط شخصی با دیگران مرتبط می‌سازد. این نقش‌ها و روابط می‌توانند دامنه‌ای از روابط نزدیک و صمیمی تا نظام‌های اجتماعی گسترده‌تر را شامل شود.

شاخص موقعیتی^۴: این شاخص جنبه‌هایی که شامل ارتباط بین شخص و موقعیت استرس‌آور است را نشان می‌دهد. این جنبه‌ها می‌توانند شامل توانایی حل مسئله شخص، توانایی ارزیابی موقعیت‌ها و پاسخ‌ها و ظرفیت عمل در پاسخ به موقعیت باشد.

شاخص فلسفی^۵: شاخص فلسفی اشاره به جهان‌بینی یا پارادایم زندگی شخص دارد. این امر می‌تواند شامل باورهای مختلفی که تاب‌آوری را افزایش می‌دهد، باشد، از قبیل این باور که معنایی مثبت در تمام تجارب می‌تواند یافت شود، این باور که رشد خویشتن مهم است، این باور که زندگی هدفمند است (کرد میرزا نیکو زاده، ۱۳۹۲: ۲۲).

البته تاب‌آوری، تنها پایداری در برابر آسیب‌ها یا شرایط تهدیدکننده نیست و حالتی انفعالی در رویارویی با شرایط خطرناک نیست، بلکه شرکت فعال و سازنده در محیط پیرامونی خود است. می‌توان گفت تاب‌آوری، توانمندی فرد در برقراری تعادل زیستی - روانی، در شرایط خطرناک است.

1 - Polk

2 - Dispositional pattern

3 - Relational pattern

4 - situational pattern

5 - philosophical pattern

مفهوم روحیه: لغتنامه دهخدا این واژه را به عنوان «مجموعه کیفیات و حالت روانی یک فرد» تعریف نموده (دهخدا، ۱۳۷۷) و در فرهنگ واژه‌های معین (۱۳۷۰) روحیه به معنای «خلق و خوی فرد، سرشت درونی، تلقی و نحوه برخورد با محیط» تعریف شده است

روحیه با نگاه نظامی: از جمله این موارد می‌توان به نظام نامه فرماندهی افسریان ارشد آمریکا نقل از کال و همکاران (۱۹۹۳) اشاره نمود که روحیه را حالتی ذهنی، هیجانی و روحی شخصی تعریف می‌کنند و در توضیح اشاره به وضعیتی دارند که فرد چگونه، خوشحالی ف شادکامی، امیدواری، اعتماد به نفس، عزت نفس، ارزشمندی، غمگینی، بی‌توجهی یا افسردگی می‌کند. (شریفی، ۱۳۸۱: ۱۵)

آمادگی جسمانی: آمادگی جسمانی عبارت است از انجام کارهای روزانه با توانمندی و چابکی^۱ بدون احساس خستگی بی‌مورد، داشتن انرژی کافی برای پرداختن به امور تفریحی، اوقات فراغت و لذت بردن از آن برای انجام کارهای پیش‌بینی نشده ضروری که ممکن است در طول روز پیش آید. بنا به گفته گنشل^۲ فیزیولوژیست مشهور و متخصص آمادگی جسمانی، فردی که از آمادگی جسمانی برخوردار است به مراتب زودتر از افرادی که از آن برخوردار نیستند خود را با فعالیت‌های جسمانی که مستلزم تلاش عضلانی است سازگار ساخته، دیرتر خسته شده و زودتر به حالت عادی برمی‌گردد. پافن برگر^۳ معتقد است، آمادگی جسمانی همانند تندرستی، خصیصه‌ای است پیوستار که کار آیی عملکرد و وظایف اعضای اندام‌های ما را نمایان ساخته و از توانایی حرکتی و نیروی جسمانی خبر می‌دهد (سسیل و ماست^۴، ۲۰۱۲).

آستانه تحمل: آستانه تحمل توانایی یا پیامد سازگاری موفقیت آمیز با شرایط استرس‌زا و چالش برانگیز است. به بیان دیگر فرد تاب آوری یعنی کسی که در برقراری تعادل زیستی روانی در شرایط دشوار توانمند است. البته معنای آستانه تحمل فقط این نیست که در برابر آسیب‌ها یا شرایط

1- Agility

2- Ganchel

3- Phafen Berger

4- Cecil & Must

تهدیدکننده پایدار بمانیم و در روبه‌رو شدن با شرایط خطرناک حالتی انفعالی داشته باشیم، بلکه در عمق معنای آن شرکت و حضور فعال و سازنده‌ی ما در محیط پیرامونمان نیز مدنظر است. برخی روان‌شناسان باور دارند که آستانه تحمل بازگشت به تعادل اولیه یا رسیدن به تعادل سطح بالاتر در شرایط تهدیدکننده است و از این‌روست که سازگاری موفق در زندگی را فراهم می‌کند (بشارت، ۱۳۹۳: ۴۰).

صبر: تعریف «صبر» در فرهنگ دینی، محدوده گسترده‌ای دارد و عبارت است از خویشن‌داری در سختی‌ها و بازداشتن نفس از جزع و بی‌تابی و همچنین وادار کردن نفس به آنچه عقل و شرع حکم می‌کند. در یک مفهوم کلی صبر عبارت است از غلبه بر هوای نفس (هاشمی، ۱۳۹۴).

پیشینه پژوهش

پیشینه پژوهش در قالب جدول ۱ ارائه شده است:

جدول ۱. پیشینه پژوهش

محقق و سال	عنوان	یافته‌ها
علیمردانی (۱۳۹۷)	قدرت تاب‌آوری و هوش معنوی	تاب‌آوری تنها پایداری در برابر آسیب‌ها و شرایط تهدیدکننده نیست و حالتی انفعالی در رویارویی با شرایط خطرناک نمی‌باشد...
پایان‌نامه کارشناسی ارشد غیاثوند (۱۳۸۳)	اثربخشی دوره‌های کارشناسی ارشد مدیریت پروژه و مدیریت‌های عملیات	نتیجه این تحقیق بررسی میزان اثربخشی دوره‌های آموزشی عالی رسته‌ای اداری دانشگاه امام حسین (ع) در نیل به اهداف خود از دید فراگیران هست تا از این طریق نقطه شروعی برای هرگونه تغییر و بهسازی دوره‌ها توسط مسئولین مشخص و معین شود.
پایان‌نامه کارشناسی ارشد عرب محبی	رابطه بررسی اثربخشی دوره تخصصی بدو خدمت افسریان فراگیر با اثربخشی عملکرد در	در اجرای وظایف محوله دارای توانمندی لازم می‌باشند.

(۱۳۸۵)	کلاتری.....	این تحقیق در ارزیابی اثربخشی دوره‌های آموزشی تأثیر دوره‌های مذکور به رشد شخصیت دانش‌آموختگان بیشتر از تأثیر این دوره‌ها بر عملکرد سازمانی بوده است همچنین بین نفرات دانش‌آموختگان و سرپرست در بیشتر موارد مشابهت و همسویی وجود داشته است این امر موجب اطمینان بیشتری در مورد اعتبار یافته‌های تحقیق و اثربخش بودن دوره‌های مذکور می‌شود
پایان‌نامه کارشناسی ارشد زمانی (۱۳۸۴)	بررسی اثربخشی برنامه‌های آموزشی در عملکرد دانشجویان دانشکده پلیس انتظامی؛	نتیجه بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی سرسختی و تاب‌آوری با موفقیت تحصیلی در دانشجویان
پایان‌نامه کارشناسی ارشد یزدانی (۱۳۹۱)	بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی سرسختی و تاب‌آوری با موفقیت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ارتش در سال ۱۳۹۱-	صفات شخصیتی وظیفه‌شناسی، برون‌گرایی، توافق پذیری ارتباط مثبت معنی‌داری با متغیر تاب‌آوری نشان دادند. تنها صفت روان رنجوری خوبی رابطه معکوس و معناداری با تاب‌آوری داشت و در نهایت صفت گشودگی به تجربه رابطه معناداری با متغیر تاب‌آوری نشان نداد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داده عامل شخصیتی وظیفه‌شناسی قدرتمندترین پیش‌بینی کننده تاب‌آوری است
پایان‌نامه کارشناسی ارشد نجمی (۱۳۹۲)	بررسی نقش صفات شخصیتی در پیش‌بینی تاب‌آوری دانشجویان نظامی	بین تیپ شخصیتی و رضایت شغلی دبیران و دیگر مؤلفه‌های رضایت شغلی رابطه‌ای معنی‌دار و معکوس وجود دارد.
پایان‌نامه کارشناسی ارشد یعقوبی (۱۳۸۰)	بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیتی سرسختی و تاب‌آوری با موفقیت تحصیلی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی ارتش	تأمین نیازهای مادی، رهبری صحیح مدیر، امنیت شغلی، رعایت عدالت و اجرای آموزش، تفویض
مرآت‌ی (۱۳۷۸)	«بررسی عوامل روحیه‌ی کارکنان پایور دانشگاه فارابی در	

اختیار بر روحیه و در نتیجه کارایی مؤثر است.	کارایی»	پایان‌نامه کارشناسی ارشد داد فر (۱۳۸۳)
نتایج قدر و منزلت اجتماعی افراد (وجهه اجتماعی) و انتصابات بجا، امنیت شغلی، ترفیعات بجا را باعث افزایش روحیه دانسته است.	«بررسی راه‌های عملی بالا بردن روحیه خدمتی کارکنان پایور یگان‌های رزمی نزا جا»	پایان‌نامه کارشناسی ارشد حسینی رایگانی (۱۳۸۲)
روحیه و رفاه کارکنان برافزایش عزت ناجا مؤثر است.	بررسی عوامل درون‌سازمانی مؤثر بر ارتقاء عزت ناجا	صفری و همکاران (۱۳۹۷)
در متغیرهای سرعت، چابکی، قدرت انفجاری، توان هوازی و توان بی‌هوازی بین دانشگاه شهید ستاری و دانشگاه نیروی زمینی امام علی (ع) تفاوت معنادار وجود دارد.	مقایسه فاکتورهای آمادگی جسمانی در بین دانش -آموزختگان آجا»	جاین و همکاران (۲۰۲۱)
غذا خوردن بیشتر در یک مکان ناهارخوری با احتمال پایین‌تر شکست ترکیب بدن همراه بود. درحالی‌که غذا خوردن با سرعت سریع یا اغلب/ همیشه نادیده گرفتن نشانه‌های سیری با احتمال بالاتر شکست ترکیب بدن همراه بود. خوردن بیشتر وعده‌های غذایی فوری/ راحت و غذا خوردن با سرعت سریع با احتمال بالاتر شکست تناسب‌اندام همراه بود. صرف صبحانه با شانس کمتری در عملکرد بدنی همراه بود درحالی‌که آموزش تغذیه با شانس بالاتر عملکرد بدنی بالا همراه بود.	ارتباط رفتارهای خوردن در بین سربازان ارتش ایالات متحده با آمادگی جسمانی و ترکیب بدن	ساندرسون و همکاران (۲۰۱۸)
در پژوهشی با عنوان بین چاقی سربازان با موفقیت آنان رابطه معنی‌داری وجود داشت. سربازان چاق یا در معرض خطر بیشتر احتمال دارد که شکست بخورند و بسیار کمتر احتمال دارد که هر دو آزمایش را انجام دهند. در مقایسه با سربازان چاق	«ارتباط بین خطر سلامتی مرتبط با چاقی و نتایج آزمودن تناسب‌اندام در کارکنان ارتش انگلیس» نشان دادند	

مسن، سربازان جوان چاق بیشتر تمایل به انجام آموزش‌های آمادگی جسمانی داشتند.		
--	--	--

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به روش توصیفی-تحلیلی (پیمایشی) انجام شده که در آن اطلاعات به شیوه اسنادی و پیمایشی (زمینه یاب) گردآوری شده است.

جامعه آماری این پژوهش متشکل از دو گروه می‌باشد:

الف- گروه اول جامعه آماری خبرگان این پژوهش شامل مربیان، اساتید، فرماندهان و روانشناس‌های مجرب نظامی دانشگاه امام حسین (ع) می‌باشند.

ب- گروه دوم شامل کلیه پایوران و مدیران دانشگاه امام حسین (ع) است که طی سال‌های ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۲ به مأموریت اردوهای رزمی کویر و محیط‌های ویژه شرکت داشته‌اند. در این پژوهش با توجه به رعایت مسائل طبقه‌بندی حجم جامعه به صورت نامحدود در نظر گرفته شد، پس از تنظیم پرسشنامه اولیه تعداد ۱۱۸ نفر از افرادی که ویژگی موردنظر را داشتند به صورت تصادفی انتخاب شدند.

یکی از ویژگی‌های جمعیت شناختی نمونه موردبررسی، میزان تحصیلات است که شامل تحصیلات کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری بود. جدول زیر توزیع فراوانی میزان تحصیلات را نشان می‌دهد:

جدول ۲. توزیع فراوانی میزان تحصیلات پاسخگویان

درصد تجمعی	درصد واقعی	درصد	فراوانی	آماره‌ها تحصیلات
19	19	19	22	کارشناسی
84	65	65	77	کارشناسی ارشد
100	16	16	19	دکتری
	100	100	118	کل

بر اساس نتایج جدول فوق بیشترین تعداد افراد نمونه از نظر تحصیلات، مربوط به تحصیلات کارشناسی ارشد ۷۷ نفر (۶۵ درصد) بودند که نمودار بعدی توزیع فراوانی میزان تحصیلات را نشان می‌دهد.

جدول ۳. توزیع فراوانی سابقه خدمت پاسخگویان

درصد تجمعی	درصد واقعی	درصد	فراوانی	آماره‌ها سابقه خدمت
2	2	2	2	از ۱ تا ۵ سال
9	7	7	8	از ۶ تا ۱۰ سال
27	19	19	22	از ۱۱ تا ۱۵ سال
۱۰۰	73	73	86	بیشتر از ۱۶ سال
	100	100	۱۱۸	کل

بر اساس نتایج جدول فوق اعضای نمونه از نظر سابقه خدمت، بیشترین تعداد ۸۶ نفر (۷۳ درصد) دارای سابقه خدمت «بیشتر از ۱۶ سال» بودند همچنین فراوانی و درصد سایر طیف‌ها در نمودار بعدی آمده است.

جدول ۴. توزیع فراوانی وضعیت درجه پاسخگویان

درصد تجمعی	درصد واقعی	درصد	فراوانی	آماره‌ها درجه
14	14	14	17	افسر جزء
۱۰۰	86	86	101	افسر ارشد

کل	118	۱۰۰	۱۰۰
----	-----	-----	-----

بر اساس نتایج جدول قبلی، بیشترین تعداد افراد نمونه از نظر درجه، گروه «افسر ارشد» تعداد ۱۰۱ نفر (۸۶ درصد) بوده‌اند که نمودار بعدی توزیع فراوانی درجه را نشان می‌دهد.

جدول ۵. توزیع فراوانی جایگاه پاسخگویان

آماره‌ها جایگاه	فراوانی	درصد	درصد واقعی	درصد تجمعی
13	۲	۲	۲	۲
14	۲۳	۲۰	۱۹	۲۱
15	۶	۵	۵	۲۶
16	۲۵	۲۱	۲۱	۴۷
17	۴۶	۳۹	۳۹	۸۶
18	۱۳	۱۱	۱۱	۹۷
19	۳	۲	۳	۱۰۰
کل	۱۱۸	۱۰۰	۱۰۰	

بر اساس نتایج جدول قبلی، بیشترین تعداد افراد نمونه از نظر جایگاه، «۱۷» تعداد ۴۶ نفر (۳۹ درصد) بوده‌اند که نمودار بعدی توزیع فراوانی را نشان می‌دهد.

اطلاعات پرسشنامه‌های پژوهش پس از جمع‌آوری، وارد نرم‌افزار آماری SPSS گردید و سپس با استفاده از امکانات نرم‌افزار فوق نتایج موردنظر استخراج شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. معمولاً برای تجزیه و تحلیل اطلاعات در پژوهش‌های علوم انسانی از دو نوع روش آماری شامل آمار توصیفی و دیگری آمار استنباطی استفاده می‌گردد. آمار توصیفی، شرایط موجود را توصیف می‌کند، بدین ترتیب که محقق از طریق به دست آوردن فراوانی، اندازه‌های گرایش به مرکز، شاخص‌های پراکندگی، رسم نمودار و غیره، متغیرهای مورد مطالعه را توصیف می‌کند. در این پژوهش نیز متناسب با تحلیل داده‌ها و اطلاعات از آمار توصیفی استفاده شد. جداول توزیع فراوانی

پاسخگویان و تعیین میزان درصد هر کدام و نمودار توزیع فراوانی آن‌ها برحسب متغیرهای مختلفی مثل سن، تحصیلات و ...، تعیین سطوح و میزان استفاده از گویه‌ها با هیستوگرام مربوط به هر یک آن‌ها و مشخص نمودن شاخص‌های میانگین، میانه، نما، انحراف معیار، دامنه تغییر، حداقل و حداکثر مربوط به هر یک از سطوح از موارد استفاده آمار توصیفی در این تحقیق بودند؛ و در بخش آمار استنباطی از آزمون کلوموگروف اسمیرنوف استفاده شد. کلیه عملیات آماری با استفاده از نرم‌افزار spss و excel انجام شد.

پیش‌اصولی پژوهش

۱- ابعاد مؤثر بر تاب‌آوری دانشجویان نظامی در اردوهای رزمی کویر (مطالعه موردی: دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع)) کدام‌اند؟

تجزیه و تحلیل

متغیرهای موردبررسی در این پژوهش سه حوزه شامل آمادگی جسمانی، روحیه و آستانه تحمل برای بررسی میزان اثربخشی اردوهای رزمی کویر بر تاب‌آوری دانشجویان بدو ورود (افسر محصل) دانشگاه افسری امام حسین (علیه‌السلام) بودند که آماره‌های توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش احصاء شد. در جدول ۲ تنها به‌عنوان نمونه، آماره‌های توصیفی مربوط به آمادگی جسمانی آورده شده است.

جدول ۶. آماره‌های توصیفی مربوط به آمادگی جسمانی

ردیف	گویه‌ها	گزینه‌ها (درصد)					میانگین	انحراف معیار
		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد		
۱	اجرای برنامه گشتی بر ارتقاء آمادگی جسمانی	4.2	7.6	22	53.4	12.7	3.63	.950
۲	نرمش صبحگاهی بر ارتقاء آمادگی جسمانی	۰	10.2	22.9	35.6	31.4	3.88	.971

۳	ناوبری روزانه اردوی کویر بر ارتقاء آمادگی جسمانی	۰	5.9	15.3	44.9	33.9	4.07	.855
۴	آتش انتقالی بر ارتقاء سطح آمادگی جسمانی	5.9	10.2	27.1	37.3	19.5	3.54	1.099
۵	تاخت شبانه (آتش و حرکت) بر ارتقاء آمادگی جسمانی	2.5	11	27.1	32.2	27.1	3.70	1.065
۶	راهپیمایی برد بلند روزانه بر ارتقاء آمادگی جسمانی	۰	3.4	9.3	24.6	62.7	4.47	.803
۷	انجام مأموریت‌های انفرادی (دیده‌ور و تأمین) بر ارتقاء آمادگی جسمانی	3.4	13.6	30.5	38.1	14.4	3.47	1.010
۸	اجرای عملیات تک به ارتفاع بر ارتقاء آمادگی جسمانی	2.5	3.4	22.9	41.5	29.7	3.92	.944
۹	حمل سلاح و تجهیزات انفرادی بر آمادگی جسمانی	.8	1.7	18.6	44.9	33.9	4.09	.816
۱۰	برنامه راپل و اعتماد به نفس بر ارتقاء آمادگی جسمانی	1.7	6.8	16.9	37.3	37.3	4.02	.987
۱۱	اجرای مأموریت ناوبری برد بلند بر ارتقاء سطح آمادگی جسمانی	۰	3.4	11	33.1	52.5	4.35	.810
۱۲	اجرای ضد کمین بر ارتقاء سطح آمادگی	2.5	5.9	28.8	38.1	24.6	3.76	.976
	آمادگی جسمانی	۲	۷	21	38	۳۲	۳,۹۱	۰,۶۳۳

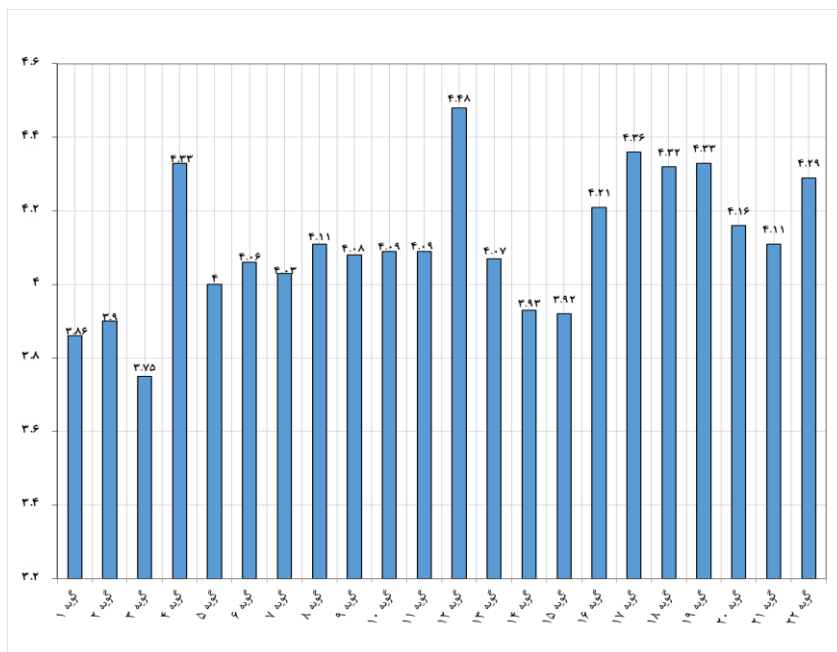
جدول ۷. آماره‌های توصیفی مربوط به وضعیت روحیه

گویه‌ها	گزینه‌ها (درصد)	میانگین	انحراف
---------	-----------------	---------	--------

ردیف	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	معیار
۱	1.7	9.3	19.5	40.7	28.8	تجهیزات انفرادی (سلاح، نقشه و چی پی اس ...) متناسب با اردو بر ارتقاء روحیه
۲	0.8	5.9	24.6	39.8	28.8	سبک زندگی پاسداری (سین دانشجویی) بر ارتقاء سطح روحی دانشجویان
۳	1.7	8.5	23.7	45.8	20.3	حراست شبانه و دفاع از مقر در ارتقاء روحیه
۴	0	2.5	14.4	30.5	52.5	راپل و اعتماد به نفس بر روحیه دانشجویان
۵	1.7	6.8	16.9	39	35.6	انفجارات تمرینات تخریب بر ارتقاء روحیه
۶	0	9.3	11	44.1	35.6	اجرای میدان تیر انتقالی با استفاده مهمات جنگی بر ارتقای روحیه
۷	1.7	4.2	22.9	32.2	39	اجرای میدان تیر سلاح‌های نیمه سنگین بر ارتقاء روحیه
۸	0.8	2.5	15.3	47.5	33.9	داشتن مهارت نقشه‌خوانی جهت یابی، قطب‌نما و جی‌پی‌اس بر ارتقاء روحیه
۹	0	3.4	21.2	39.8	35.6	داشتن مهارت دروس تاکتیک بر ارتقاء روحیه
۱۰	0	1.7	24.6	36.4	37.3	داشتن مهارت در دروس جنگ‌افزار بر ارتقاء روحیه
۱۱	0	1.7	20.3	44.9	33.1	نقش توجیهات اولیه مربیان بر
۱۲	0	0.8	5.1	39	55.1	آمادگی جسمانی دانشجویان بر
۱۳	0.8	5.9	16.1	39.8	37.3	روش اجرای تاخت و کمین در زمین‌های مختلف جهت بالا بردن روحیه،

۱۴	برنامه کمین خوردویی بر روحیه دانشجویان	2.5	3.4	27.1	32.2	34.7	3.93	.993
۱۵	اجرای کمین پیاده بر ارتقاء روحیه دانشجویان	0.8	6.8	20.3	43.2	28.8	3.92	.917
۱۶	تشویق و تنبیه مناسب نیروها بر	0	2.5	11.9	47.5	38.1	4.21	.749
۱۷	ایجاد فضای معنوی در اردوگاه بر	0	0.8	11.9	38.1	49.2	4.36	.722
۱۸	بازدید و سرکشی فرمانده هان رده‌بالا بر روحیه دانشجویان	0.8	1.7	12.7	33.9	50.8	4.32	.826
۱۹	حضور پیشکسوتان جنگ تحمیلی در مأموریت اردوی کویر بر ارتقاء روحیه دانشجویان	0	0.8	11.9	40.7	46.6	4.33	.717
۲۰	روحیه همکاری و تعامل دانشجویان بر استانه تحمل	0	3.4	16.9	39.8	39.8	4.16	.827
۲۱	اجرای اردوی کویر متناسب با تجربیات دفاع مقدس بر ارتقاء روحیه	0	5.1	12.7	48.3	33.9	4.11	.814
۲۲	زندگی در شرایط سخت بر ارتقاء	0	2.5	13.6	36.4	47.5	4.29	.796
	وضعیت روحیه	1	4	17	40	38	۴,۱۱	۰,۵۳۸

در جدول ۷ فراوانی هر یک از گویه‌ها به تفکیک و بر مبنای درصد بیان شده است همچنین در خصوص گویه‌های وضعیت روحیه با توجه به میانگین‌های به دست آمده، بیشترین میانگین مربوط به گویه شماره ۱۲ «آمادگی جسمانی دانشجویان بر ارتقاء روحیه» با میانگین ۴,۴۸ (از ۵) و کمترین میانگین مربوط به گویه شماره ۳ «حراست شبانه و دفاع از مقر در ارتقاء روحیه» با میانگین ۳,۷۵ (از ۵) بود که نتایج در نمودار بعدی نشان داده شده است.

نمودار ۱. نمونه نمودار مربوط به میانگین گویه‌های وضعیت روحیه

جدول ۸ آماره‌های توصیفی مربوط به آستانه تحمل

انحراف معیار	میانگین	گزینه‌ها (درصد)					گویه‌ها	ردیف
		خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم		
.776	4.41	55.9	31.4	10.2	2.5	0	اجرای اردوی کویر در فصول (سرد و گرم) سال به ارتقاء آستانه	۱
.796	4.29	47.5	36.4	13.6	2.5	0	اجرای تمرینات راپل و اعتماد به نفس بر	۲
.960	3.97	33.1	39.8	19.5	5.9	1.7	کم‌خوابی در اجرای اردو بر ارتقاء آستانه	۳
.880	4.06	33.9	44.9	15.3	5.1	0.8	برنامه غذایی بر	۴

۵	اجرای رزم شبانه بر ارتقاء آستانه تحمل	0	1.7	16.1	42.4	39.8	4.20	.769
۶	انجام مأموریت‌های انفرادی (نگهبانی، دبلمه‌سازی، آستانه تحمل)	0	3.4	13.6	51.7	31.4	4.11	.760
۷	اجرای ناوبری شبانه بر ارتقاء آستانه تحمل	0	4.2	19.5	41.5	34.7	4.07	.845
۸	زندگی در شرایط سخت بر ارتقاء آستانه تحمل دانشجویان	0	2.5	6.8	38.1	52.5	4.41	.731
۹	کمبود آب بر ارتقاء آستانه تحمل	1 .7	3.4	16.9	35.6	42.4	4.14	.933
۱۰	کمبود امکانات بهداشتی در اردو بر ارتقاء آستانه تحمل	1 .7	5.9	25.4	35.6	31.4	3.89	.977
۱۱	ایجاد فشار مناسب از لحاظ روحی و جسمی در اردو متناسب با برنامه	0	2.5	17.8	42.4	37.3	4.14	.798
۱۲	تغییر مکرر مختصات‌های پیاده‌روی بر ارتقاء آستانه تحمل	2 .5	2.5	20.3	40.7	33.9	4.01	.938
۱۳	ناوبری‌های برد بلند و طاقت‌فرسا بر آستانه تحمل دانشجویان	0	4.2	6.8	38.1	50.8	4.36	.790
۱۴	انجام فعالیت‌های جمعی بر ارتقاء آستانه	0	4.2	16.1	37.3	42.4	4.18	.854
	آستانه تحمل	1	4	16	40	41	۴,۱۶	۰,۵۵۵

در جدول ۸ فراوانی هر یک از گویه‌ها به تفکیک و بر مبنای درصد بیان شده است همچنین در خصوص گویه‌های آستانه تحمل با توجه به میانگین‌های به دست آمده، بیشترین میانگین مربوط به گویه‌های شماره ۱ و ۸ «اجرای اردوی کویر در فصول (سرد و گرم) سال بر ارتقاء آستانه تحمل» و «زندگی در شرایط سخت بر ارتقاء آستانه تحمل دانشجویان» با میانگین ۴,۴۱ (از ۵) و کمترین میانگین مربوط به گویه‌های شماره ۱۰ «کمبود امکانات بهداشتی در اردو بر ارتقاء آستانه تحمل دانشجویان» با میانگین ۳,۸۹ (از ۵) بود که نتایج در نمودار بعدی نشان داده شده است.

بررسی ابعاد مؤثر برتاب آوری دانشجویان نظامی در اردوهای رزمی کویر:

آماره‌های توصیفی مربوط به بررسی ابعاد مؤثر برتاب آوری دانشجویان نظامی در اردوهای رزمی کویر در قالب جدول ۹ آورده شده است:

جدول ۹ آماره‌های توصیفی مربوط به بررسی ابعاد مؤثر برتاب آوری دانشجویان نظامی در اردوهای رزمی کویر

ردیف	بُعد / مؤلفه‌ها	میانگین	انحراف معیار
۱	آمادگی جسمانی	۳,۹۱	۰,۶۳۳
۲	روحیه	۴,۱۱	۰,۵۳۸
۳	آستانه تحمل	۴,۱۶	۰,۵۵۵
	بررسی وضعیت میزان اثربخشی	۴,۰۷	۰,۴۹۹

با توجه به جدول ۹ در خصوص بررسی عوامل وضعیت میزان اثربخشی، آستانه تحمل با میانگین ۴,۱۶ (از ۵) دارای بیشترین میانگین بود. نتایج در نمودار ۱ نشان داده شده است همچنین میانگین عوامل بررسی وضعیت میزان اثربخشی از نظر اعضای نمونه ۴,۰۷ (از ۵) بود.

برای بررسی فرضیه‌های پژوهش با توجه به اهداف پژوهش و روش‌شناسی باید از آزمون‌های خاص خود استفاده کرد که برای استفاده از این آزمون‌ها ابتدا باید نرمال بودن داده‌ها مورد بررسی قرار گیرد.

نرمال بودن داده‌ها

یکی از شروط و پیش‌نیازهای مهم جهت استفاده از آماره‌های پارامتریک، تبعیت توزیع نمونه مورد بررسی از توزیع نرمال است. در تحلیل‌های آماری، آزمونی که جهت بررسی تطابق توزیع نمونه تحقیق با توزیع نرمال به کار می‌رود، آزمون کولموگروف اسمیرونف نام دارد. با توجه به

اینکه در ادامه تحلیل‌ها لازم است تا مشخص شود که از کدام آماره‌ها^۱ بایست استفاده کرد، در اینجا لازم است ابتدا تطابق توزیع داده‌های نمونه موردبررسی سنجیده شود.

جدول ۱۰. نتایج حاصل از آزمون کولموگروف اسمیرونف جهت بررسی تطابق توزیع

بُعد/مؤلفه	میانگین	انحراف معیار	مقدار Z	سطح معناداری
آمادگی جسمانی	۳,۹۱	۰,۶۳۳	۱,۲۷۱	۰,۰۷۹
روحیه	۴,۱۱	۰,۵۳۸	۱,۳۱۰	۰,۰۶۵
آستانه تحمل	۴,۱۶	۰,۵۵۵	۱,۳۵۰	۰,۰۵۲
بررسی وضعیت میزان اثربخشی	۴,۰۷	۰,۴۹۹	۰,۴۵۴	۰,۰۵۹

نتایج جدول ۱۰ نشان می‌دهد؛ با توجه به مقدار Z و سطوح معناداری به‌دست‌آمده که همگی بیشتر از ۰/۰۵ هستند لذا توزیع نمونه موردبررسی نرمال بوده و در موارد مقتضی بایستی از آزمون‌های پارامتریک استفاده نمود.

پاسخ به پرسش اصلی پژوهش

ابعاد مؤثر بر تاب آوری دانشجویان نظامی در اردوهای رزمی کویر (مطالعه موردی: دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع)) کدام اند؟
برای پاسخ به این سؤال با توجه به نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون پارامتریک تی تک نمونه‌ای استفاده گردید که نتایج آزمون تی تک‌نمونه‌ای جهت بررسی سؤال اصلی تحقیق در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۱۱. نتایج آزمون تی تک‌نمونه‌ای جهت بررسی سؤال تحقیق

عامل	مؤلفه	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	آماره t	درجه آزادی	سطح معناداری
بررسی وضعیت اردوهای رزمی	آمادگی جسمانی	۱۱۸	۳,۹۱	0.633	15.581	117	۰,۰۰۰

^۱ پارامتریک یا ناپارامتریک

۰,۰۰۰	117	22.453	0.538	۴,۱۱	۱۱۸	روحیه	کویر بر تاب‌آوری
۰,۰۰۰	117	22.685	0.555	۴,۱۶	۱۱۸	آستانه تحمل	نظامی دانشجویان بدو ورود
0.000	117	23.403	0.499	4.07	۱۱۸	کل	

نتایج جدول ۱۱ نشان می‌دهد که با توجه به مقادیر آماره‌های t و سطوح معناداری به‌دست آمده همچنین بر اساس میانگین‌های به‌دست آمده، همه مؤلفه‌های مربوط به بررسی وضعیت آمادگی رزم، با اختلاف معناداری بیشتر از میانگین فرضی جامعه (۳) بودند لذا با اطمینان ۹۵ درصد هر سه مؤلفه به‌عنوان تأثیر وضعیت اردوهای رزمی کویر بر تاب‌آوری نظامی دانشجویان مورد تأیید قرار گرفتند.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

اردوهای رزمی به‌عنوان مکمل دروس نظری طراحی و اجرا می‌شوند که در این میان اجرای اردوی رزمی کویر سهم بسزایی را در آموزش دارا است. این پژوهش در پاسخ به سؤال ابعاد مؤثر بر تاب‌آوری دانشجویان نظامی در اردوهای رزمی کویر (مطالعه موردی: دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع) برای رسیدن به این هدف متغیر ابعاد تاب‌آوری (آمادگی جسمانی، روحیه، آستانه تحمل) به‌عنوان متغیر پیش‌بین مورد بررسی قرار گرفت و در نهایت مشخص شد که بین تاب‌آوری با آمادگی جسمانی، روحیه، آستانه تحمل رابطه معنادار مثبت با سطح اطمینان ۹۵ درصد دارد.

با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان استنتاج کرد نیروهایی که در محیط رزم کویر وارد می‌شوند در صورتی که دارای آمادگی جسمانی و روحیه، آستانه تحمل باشند و احساس ارزشمندی درونی داشته باشند و به داشته‌های خود متکی باشند نه تنها در محیط رزم از تاب‌آوری بالاتری برخوردار هستند بلکه می‌توانند احساس آرامش، صبر و استقامت در ناملایمات، رفتارهای متعادل در شرایط ناهنجار را به زیرمجموعه خود انتقال دهند. این افراد با مدیریت خود و مدیریت شرایط به وجود آمده کنترل مجموعه را در دست می‌گیرند.

تاب آوری و آمادگی رزمی در یکایک محیط‌ها و مناطق آن‌هم در شرایط واقعی رزم در محیط ویژه، مورد نیاز یک فرد رزمنده است و به‌طور خاص یک نیروی رزمنده در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی پس از طی نمودن آموزش می‌بایست توانایی و آمادگی لازم در جهت اجرای رزم در محیط‌های ویژه (بخصوص کویر) را دارا باشد.

در یک جمع‌بندی نهایی از نتایج و بحث‌ها ارائه شده در این فصل می‌توان گفت در سه حوزه آمادگی جسمانی و روحیه و آستانه تحمل، می‌باشد.

تاب آوری موجود در اردوهای رزمی در حوزه‌های آمادگی جسمانی، روحیه، آستانه تحمل که به‌صورت مجزا در هر حوزه در تحقیق حاضر احصاء شده است. می‌توان برای بالا بردن تاب آوری در حوزه‌های یادشده برای اجرای اردوهای رزمی و دستیابی به میزان اثربخشی مناسب برای تربیت و آموزش دانشجویان در اردوها و ایجاد تناسب بین روش‌های اجرا با توجه به کارگیری دانشجویان جهت انجام مأموریت‌های واگذاری در یگان‌های مربوطه و انجام اردو مطابق با نیاز رده‌های بکار گیرنده و ایجاد وحدت رویه در اجرای اردوها اشاره نمود. در پایان می‌توان نتیجه گرفت با بررسی تاب آوری موجود در اردوهای رزم در کویر دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع) که مطابق با اولویت برنامه‌ها احصاء شده در جهت برگزاری اردوهای آموزشی رزم در کویر بر طبق اولویت (آستانه تحمل، روحیه، آمادگی جسمانی) را می‌توان برشمرد.

- پیشنهاد می‌شود در یک پژوهش کیفی نسبت به استخراج ابعاد تاب آوری در نظامیان (ارتش، سپاه و نیروی انتظامی) اقدام شده و مورد بررسی قرار گیرد.
- پیشنهاد می‌شود در یک پژوهش کیفی پرسش‌نامه‌ای برای سنجش میزان تاب آوری نظامیان بر اساس آموزه‌های اسلام تدوین شود.

پیشنهاد می‌شود با انجام تحقیقی تأثیر آموزش‌های نظامی و تاکتیکی کویر بر تاب آوری دوره‌های تکاوری و فارغ‌التحصیلان این دوره‌ها بعد از حضور در محیط رزم کویر مورد بررسی قرار گیرد.

فهرست منابع

- قرآن کریم
نهج البلاغه
- انوری، حسن (۱۳۸۱). فرهنگ بزرگ سخن، جلد اول، تهران، انتشارات سخن.
- بشارت، محمدعلی (۱۳۹۳). رابطه تاب‌آوری و سخت‌کوشی با موفقیت ورزشی و سلامت روانی در ورزشکاران، روان‌شناسی معاصر، پاییز و زمستان ۱۳۸۷ شماره ۶.
- بیات، حسن (۱۳۸۴). جنگ آینده، دانشکده و پژوهشکده فرماندهی و ستاد (دافوس).
- جعفری، عیسی؛ اسکندری، حسین؛ سهرابی، فرامرز و دلاور، علی (۱۳۸۸). اثربخشی آموزش مهارت‌های مقابله‌ای مبتنی بر مدل مارلات در پیشگیری از عود و افزایش تاب‌آوری در افراد وابسته به مواد، مجله روانشناسی بالینی، سال اول، شماره سوم.
- دهخدا، علی‌اکبر (۱۳۷۷)، لغت‌نامه، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، چاپ دوم
- رسایی، جواد (۱۳۸۹). اردوهای بسیج، تهران، مرکز تألیف کتاب‌های درسی معاونت تربیت، آموزش و فرهنگ پاسداری سپاه،
- رستمی، محمود (۱۳۸۶). «فرهنگ واژه‌های نظامی»، انتشارات ایران سبز
- سلامی حسین (۱۳۸۴). چالش‌های نوین، ابزارهای نوین برای تصمیم‌گیری دفاعی، مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه،
- سیبیرت، آل (۱۳۹۴). مزایای تاب‌آوری (تغییرات برجسته، شکوفایی تحت فشار، بازگشت به حالت نرمال و عبور از موانع و مشکلات)، مترجم علیرضا صارمی و سید باقر میرسلمانی تهران، نشر روزگار.
- فرهنگی، علی‌اکبر و همکاران (۱۳۹۲). «پروژه بررسی و شناخت وضع موجود شرکت آب منطقه‌ای کرمان، ارائه اولویت‌های تحقیقات جهت حل برخی از مشکلات سازمان و افزایش بهره‌وری»، مجری: مرکز پژوهش‌های کاربری، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران،
- کرد میرزا نیکوزاده، عزت‌الله (۱۳۹۲). الگویابی زیستی-روانی - معنوی در افراد وابسته به مواد و تدوین برنامه مداخله‌ای برای ارتقاء تاب‌آوری مبتنی بر روایت شناختی و روانشناسی مثبت نگر، پایان‌نامه دکتری، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی.
- هاشمی، خدیجه (۱۳۹۴). تاب‌آوری از منظر قرآن و روانشناسی، اصفهان، دانشگاه اصفهان، دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
- الیاسی، محمدحسین (۱۳۸۷). ابعاد روان‌شناختی و جامعه‌شناختی آستانه تحمل مردم، فصلنامه مطالعات بسیج، سال یازدهم، شماره ۴۰.

1. Adler, M. & Ziglio, E. (1996). Gazing into the oracle: The Delphi

- method and its application to social policy and public health. Jessica Kingsley Publishers.
2. Arindle, A. (2016) Measuring Psychological well –being in the Chinese Personality and Individual Differences. *Journal of Adolescence*. 38(3): 1307-1316.
 3. Bell. C. C. (2001). Cultivating Resiliency in Youth. *Journal of Adolescent Health*, vol(29), 375-381.
 4. Benson, P.L. (1997). All kids are our kids. Minneapolis: Search Institute.
 5. Campbell-Sills L, Cohen S, Stein M. (2006). Relationship of resilience to personality, coping and psychiatry symptoms in young adults. *Behavior Research and Therapy*; 44(4): 585-599.
 6. Celigman, F. Chik csent mehali, P. B. (2000). Developing the Psychological Capital of Resiliency, *Human Resource Development Review*, 5, 1.
 7. Connor, K. M. & Davidson, J. R. (2003). Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson resilience scale (CD-RISC). *Depression and anxiety*, 18(2), 76-82.
- Cikanek, K. L. (2006). Emotional intelligence and coping skills as predictors of counselor self-efficacy with genetic counseling graduate students. University of Minnesota.

